EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 6.6.2013
COM(2013) 324 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Cīņas pastiprināšana pret cigarešu kontrabandu un citiem tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības veidiem – visaptveroša ES stratēģija

{SWD(2013) 193}

SATURS

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM Cīņas pastiprināšana pret cigarešu kontrabandu un citiem tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības veidiem – visaptveroša ES stratēģija

1. Ievads 4

2. Tabakas nelikumīgās tirdzniecības ES problēmas raksturs un apmērs 5

2.1. Nelikumīgās tirdzniecības raksturs 5

2.2. Apmērs un joma, kādā notiek nelikumīgā tirdzniecība ES 6

2.3. Nelikumīgo tabakas izstrādājumu izcelsme trešās valstīs 7

2.4. Nelikumīga ražošana ES 9

2.5. Konfiscētās markas un konfiscēšanas vietas 9

3. Nelikumīgo tirdzniecību veicinošie faktori 10

3.1. Stimuli ir lieli un nepilnības – būtiskas 10

3.2. Piegādes ķēdes kontroles pasākumi neatbilst draudiem 11

3.3. Tiesībaizsardzības iestāžu uzdevumi 12

3.3.1. Muitas un nodokļu iestādes 12

3.3.1.1. Riska pārvaldība 13

3.3.1.2. Kontroles metodes, ekipējums, apmācība un IT līdzekļi 13

3.3.2. Citas tiesībaizsardzības iestādes 14

3.3.3. Sadarbība starp iestādēm un ES procesu dalībniekiem 14

3.3.4. Korupcija 14

3.3.5. Starptautiska sadarbība ar trešo valstu iestādēm 15

3.4. Mazi šķēršļi – dalībvalstu noteiktās sankcijas ir samērā nelielas 15

4. Perspektīvas 15

4.1. Pasākumi stimulu mazināšanai 15

4.2. Pasākumi piegādes ķēžu drošības uzlabošanai 16

4.3. Pasākumi tiesībaizsardzības nostiprināšanai 17

4.3.1. Es tiesībaizsardzības iestāžu grūtību risināšana 17

4.3.1.1. Riska pārvaldība 17

4.3.1.2. Operatīvie pasākumi 18

4.3.1.3. IT līdzekļi un aprīkojums 18
4.3.1.4. Sadarbība starp ES iestādēm 18
4.3.1.5. Īpašas problemātiskās jomas 19
4.3.1.6. Zinātības un labākās prakses apmaiņa 20
4.3.2. Sadarbības stiprināšana ar galvenajām izcelsmes un tranzīta valstīm 21
4.4. Sankciju pastiprināšana 22
5. Secinājumi 23

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Cīņas pastiprināšana pret cigarešu kontrabandu un citiem tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības veidiem – visaptveroša ES stratēģija

1. IEVADS

Kā liecina Eiropas biroja krāpšanas apkarošanai *(OLAF)* aplēses, cigarešu nelikumīgas tirdzniecības[1] rezultātā katru gadu Eiropas Savienības un tās dalībvalstu budžetiem tiek radīti finansiāli zaudējumi vairāk nekā 10 miljardu euro apmērā[2]. Šie zaudējumi tiek radīti, nemaksājot muitas nodevas, kā arī nodokļus, tostarp pievienotās vērtības nodokļus (PVN) un akcīzes nodokļus. Cigaretes veido lielāko daļu no tabakas nelikumīgas tirdzniecības, tomēr nelikumīgi tirgoti tiek arī citi tabakas izstrādājumi (piemēram, ar roku tinamā tabaka).

Pirms desmit gadiem nelikumīga tirdzniecība galvenokārt izpaudās kā populāru cigarešu marku konteineru kontrabanda lielos apmēros. Pēdējo gadu laikā šo "lielāko marku"[3] kontrabandas relatīvā daļa ir samazinājusies. Savukārt pieaug „citu[4] marku" viltošana, nelikumīga ražošana un, svarīgākais, kontrabanda (tās tiek ražotas galvenokārt ārpus ES tādā apmērā, kas daudzkārt pārsniedz šo valstu tirgus pieprasījumu).

Tabakas nelikumīga tirdzniecība nav vienīgi ekonomikas jautājums. Papildus tam, ka tiek nodarīts būtisks kaitējums valstu un ES ieņēmumiem, nelikumīgā tirdzniecība rosina ēnu ekonomiku. Būtībā šajā jomā darbojas gandrīz vienīgi organizētas pārrobežu noziedznieku grupas. Turklāt no veselības viedokļa nelikumīga tirdzniecība kaitē politikas iniciatīvām, kuru mērķis ir mazināt tabakas izstrādājumu patēriņu, īpaši neaizsargātu grupu vidū, piemēram, starp jauniešiem un grupām ar zemiem ienākumiem. Nelikumīgi tabakas izstrādājumi lielākoties netiek ražoti atbilstoši ES tiesību aktu prasībām tabakas izstrādājumu jomā[5].

Eiropas Komisija un dalībvalstis jau ir veikušas pasākumus, lai ierobežotu tabakas nelikumīgu tirdzniecību. Piemēram, ir noslēgti juridiski saistoši sadarbības nolīgumi ar četriem lielākajiem cigarešu ražotājiem pasaulē[6]. Komisija 2011. gadā nāca klajā ar rīcības plānu, kā

---

1 Paziņojumā apzīmējums „nelikumīga tirdzniecība" ietver dažādus gan autentisku, gan viltotu tabakas izstrādājumu (galvenokārt cigarešu) (starptautiskās) kontrabandas veidus, kā arī nelikumīgu ražošanu un izplatīšanu ES iekšienē.

2 Aplēse ir balstīta uz dalībvalstu paziņojumiem par konfiskācijām, kuru apmērs laikposmā no 2005. līdz 2011. gadam bija 4,5–4,6 miljardi cigarešu gadā.

3 Šeit tiek ietvertas markas, ko ražo četri galvenie globālie ražotāji: *Philip Morris International*, *Japan Tobacco International*, *British American Tobacco* un *Imperial Tobacco Limited*.

4 Šajā paziņojumā apzīmējums „citas markas" tiek izmantots attiecībā uz markām, ko ražo četri ražotāji, ar kuriem ES un dalībvalstīm ir sadarbības nolīgumi. Šīs cigaretes bieži apzīmē kā baltās cigaretes *(cheap whites)*.

5 Piemēram, attiecībā uz sastāvdaļām un obligāto brīdinājumu par kaitīgumu veselībai, kas jānorāda uz iepakojuma.

6 Ar *Philip Morris International* (2004. gada jūlijā), *Japan Tobacco International* (2007. gada decembrī), *British American Tobacco* (2010. gada jūlijā) un *Imperial Tobacco Limited* (2010. gada septembrī), skat. http://ec.europa.eu/anti_fraud/investigations/eu-revenue/cigarette_smuggling_en.htm.

cīnīties pret kontrabandu pie ES austrumu sauszemes robežas[7], lai risinātu problēmas, kas tika konstatētas šajā konkrētajā ģeogrāfiskajā zonā. Tomēr pieejamās informācijas[8] analīze liecina, ka, neraugoties uz šiem pūliņiem, nelikumīgā tirdzniecība ES kopumā pieaug. ES saskaras ar arvien lielāku citu marku nelikumīgu ieplūšanu no valstīm ārpus ES, kā arī ar nelikumīgas ražošanas un izplatīšanas pieaugumu ES.

Turklāt tabakas izstrādājumu nelikumīga tirdzniecība nekādā gadījumā nav vienīgi ES problēma – tā ir izplatīta visā pasaulē. PVO Pamatkonvencijas par tabakas kontroli *(FCTC)* 176 līgumslēdzējas puses 2012. gada novembrī pieņēma minētās konvencijas protokolu, ar kuru paredzēts īpaši risināt tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības problēmu[9].

Problēma ir būtiska, un tai piemīt globāls mērogs. Tā izpaužas dažādi pie robežām un ES iekšienē. Nelikumīgo tirdzniecību ietekmē pieprasījuma un piedāvājuma faktori un kontroles pasākumu neefektivitāte. Tās būtiskā finansiālā ietekme uz ES un dalībvalstu budžetiem ir ļoti nopietna, īpaši pašreizējās ES ekonomiskās krīzes apstākļos. Tādēļ acīmredzami ir nepieciešama visaptveroša pieeja tabakas nelikumīgas tirdzniecības problēmas risināšanai.

Šajā paziņojumā ir izklāstīts tabakas nelikumīgās tirdzniecības ES problēmas raksturs un apmērs, noteikti veicinošie faktori un ierosināta ES stratēģija, kā cīnīties pret šo problēmu ES.

Stratēģijas visaptverošajā pieejā ir ņemts vērā tas, ka cīņa pret nelikumīgu tirdzniecību ir transversāls jautājums, ko ietekmē daudzi faktori un iemesli un kura risināšanai nepieciešams plašs ES un / vai valstu politikas jomu klāsts.

2. TABAKAS NELIKUMĪGĀS TIRDZNIECĪBAS ES PROBLĒMAS RAKSTURS UN APMĒRS

2.1. Nelikumīgās tirdzniecības raksturs

Tabakas nelikumīgajai tirdzniecībai ir dažādas izpausmes, uz ko dažādos līmeņos nepieciešams reaģēt dažādi. Nelikumīgas tirdzniecības dažādie veidi cita starpā ir šādi:

- autentisko tabakas izstrādājumu (t.i. lielāko marku un „citu marku") (starptautiska) kontrabanda
- viltotu cigarešu (starptautiska) kontrabanda, un
- nelikumīga ražošana un izplatīšana ES (bez muitas nodevām, nemaksājot PVN un akcīzes nodokli).

(Gan autentisku, gan viltotu preču) **starptautiska kontrabanda** var ietvert:

- viltotas/nepareizas deklarācijas (deklarējot preču nepareizu aprakstu/vērtību/izcelsmi/utt., tiek maksātas neatbilstīgas muitas nodevas, vai tās vispār netiek maksātas, netiek maksāts PVN un akcīzes nodoklis),

---

7 Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots Komisijas stratēģijai krāpšanas apkarošanai, Brisele, 24.6.2011., SEC(2011) 791 galīgā redakcija, turpmāk – Austrumu robežas rīcības plāns.

8 Skatīt 2. nodaļu.

9 Protokols par tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības novēršanu (turpmāk – *FCTC* protokols).

- preču paslēpšanu likumīgās kravās vai transportlīdzekļos vai pie pasažieriem (netiek maksātas muitas nodevas, PVN un akcīzes nodoklis), un visbeidzot,
- robežu nelikumīgu šķērsošanu, vispār apejot iestādes (netiek maksātas muitas nodevas, PVN un akcīzes nodoklis).

ES iekšienē nelikumīga tirdzniecība ietver nelikumīgu / neatļautu ražošanu un izplatīšanu ES muitas teritorijā (tostarp starp dažādām nodokļu jurisdikcijām). Nelikumīga izplatīšana ietver to, ka preces tiek ražotas ES un deklarētas eksportam vai piegādei ES iekšienē un pārvadātas, piemērojot PVN un akcīzes nodokļa atlikšanu, bet neatstāj ES muitas teritoriju vai tiek piegādātas saņēmējam ES, kas ir norādīts akcīzes dokumentā *EMCS*[10] vai PVN deklarācijā, un arī to, ka importētās preces tiek laistas brīvā apgrozībā ES, atliekot PVN un akcīzes nodokļa piemērošanu, un pēc tam tiek nelikumīgi izplatītas, nenomaksājot PVN un akcīzes nodokli. Tas ietver arī preču izņemšanu no tranzīta režīma un nelikumīgu pārdošanu pēc tam ES iekšienē (nenomaksātas muitas nodevas, PVN un akcīzes nodokļi).

2.2. Apmērs un joma, kādā notiek nelikumīgā tirdzniecība ES

Pētījumi par šo tēmu liecina[11], ka darbības nelikumīgā un slepenā rakstura dēļ **ir īpaši grūti noteikt nelikumīgās tirdzniecības apmēru**. Tomēr dažas aplēses ir pieejamas[12]. Vienā no ES finansētajiem pētījumiem[13] tika lēsts, ka nelikumīgo cigarešu patēriņš 2007. gadā bija 8,5 % no kopējā patēriņa. *KPMG* projekta *Star 2012* ziņojumā[14] tika lēsts, ka nelikumīgais patēriņš 2007. gadā bija 8,4 %, 2008. gadā – 8,6 %, 2009. gadā – 8,9 %, 2010. gadā – 9,9 %, 2011. gadā – 10,4 %, un 2012. gadā – 11,1 %. Tas atbilst pieaugumam 30 % apmērā pēdējo 6 gadu laikā.

Konfiskācijas, par kurām ziņojušas dalībvalstis, apstiprina, ka **cigaretes neapšaubāmi veido lielāko daļu konfiscēto tabakas izstrādājumu**[15], lai arī ir reģistrētas dažas būtiskas ar roku tinamās tabakas konfiskācijas. Citi tabakas izstrādājumi nav minēti būtiskos apmēros.

---

10 Akcīzes preču aprites un kontroles sistēma, skatīt 29. zemsvītras piezīmi.

11 Piemēram, *Luk Joossens, Pricing Policies and Control of Tobacco in Europe (PPACTE), Work Package 5, deliverable 5.2: Illicit tobacco trade in Europe: issues and solutions,* 2011. augusts, pieejams: http://www.ppacte.eu/index.php?option=com_docman&task=cat_view&grid=65&Itemid=29 (turpmāk – *Joossens*); *World Bank Economics of Tobacco Toolkit, Understand, Measure and Combat Tobacco Smuggling, David Merriman,* 2001., pieejams: http://siteresources.worldbank.org/INTPH/Resources/7Smuggling.pdf.

12 Šā paziņojuma nolūkā analīze tika galvenokārt balstīta uz oficiālo informāciju (ziņojumiem par konfiskāciju) par izstrādājumu izcelsmi, veidiem un markām, kuru Komisijai *(OLAF)* ar Informācijas sistēmas krāpšanas apkarošanai starpniecību (*CIGINFO* apakšmodulis, kas izveidots balstoties uz II sadaļu Padomes 1997. gada 13. marta Regulā 515/1997 EK, OV L 82, 22.3.1997., 1. lpp.) 2010. un 2011. gadā sniedza dalībvalstu iestādes, un uz informāciju, ko dalībvalstu iestādes sniedza *OLAF* darba grupas „Cigarešu kontrabanda" ietvaros (ikgadēja sanāksme, ko *OLAF* rīko ar ES dalībvalstu un dažu ārpusssavienības valstu iestādēm), ko papildina nozares ziņojumi (piemēram, informācija, ko sniedza četri tabakas ražotāji, ar kuriem ES ir juridiski saistoši sadarbības nolīgumi, un *KMPG* projekta *Star* ziņojums), Pasaules muitas organizācijas ziņojumi par tabakas nozari, kā arī Eiropola un *Frontex* veiktā draudu un riska analīze.

13 *Joossens*, 13. lpp.

14 *KMPG* Projekta *Star 2012* ziņojums, ko pasūtījis *Philip Morris International Management S.A.*, http://www.pmi.com/eng/media_center/media_kit/Documents/Project_Star_2012_Final_Report.pdf

15 Kā liecina PMO Muitas un tabakas 2011. gada pārskats, cigaretes joprojām rada lielākās problēmas arī pasaules mērogā.

2.3. Nelikumīgo tabakas izstrādājumu izcelsme trešās valstīs

Kā liecina pieejamie dati, kontrabandas tabakas izstrādājumu **galvenās nosūtītājvalstis** nozīmīguma secībā ir šādas: Ķīna, Apvienotie Arābu Emirāti (AAE)[16], Vjetnama, Malaizija, Krievijas Federācija, Singapūra, Baltkrievija un Ukraina.

1. attēls. Informācija par maršrutiem

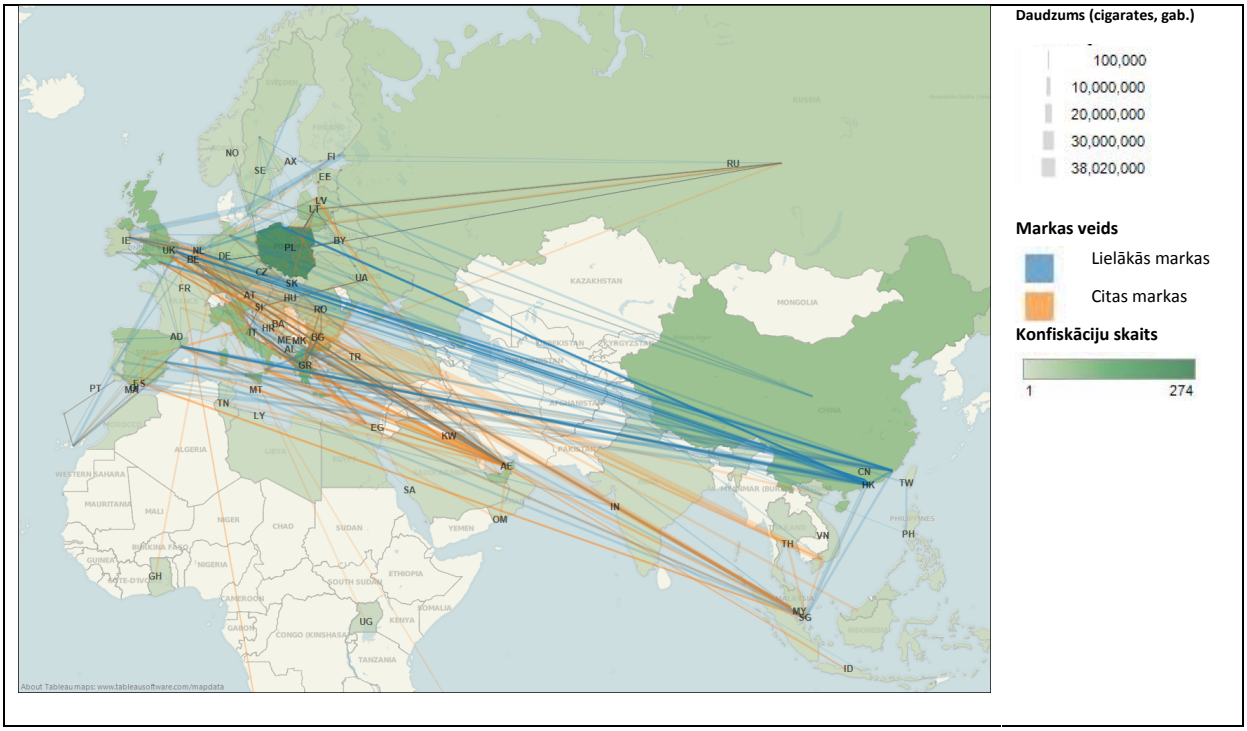

Lielākā daļa konfiscēto cigarešu joprojām nāk no Ķīnas. Konfiscēto paraugu analīze liecina, ka tās galvenokārt ir viltotas cigaretes. Konfiscētie nelikumīgie sūtījumi tika vai nu sūtīti tieši uz Eiropas jūras ostām vai sūtīti caur Singapūru un Malaiziju, kur situāciju nelikumīgas tirdzniecības jomā vēl vairāk pasliktina brīvo zonu nepietiekama kontrole.

Agrāk AAE figurēja galvenokārt kā pārsūtīšanas punkts, taču pašreizējā informācija skaidri liecina, ka tagad šī valsts ir kļuvusi par svarīgu citu marku[17] ražošanas vietu, īpaši tās brīvās zonas.

Šķiet, ka galvenais mērķis sūtījumiem no Ķīnas un AAE ir Grieķija.

Sūtījumi bieži tiek pārsūtīti caur Ēģipti, Turciju un citām ostām Vidusjūras reģiona austrumu daļā.

Neraugoties uz jau īstenotajiem pasākumiem, arī ES austrumu robeža joprojām ir nelikumīgās tirdzniecības mērķis, īpaši Baltijas reģions. Galvenās izcelsmes valstis sūtījumiem uz šejieni ir

16 Ķīnā dalībvalstis visbiežāk bija minējušas *Shekou*, *Xiamen*, *Guang*, *Zho*, *Huang Pou*, *Ningbo* un *Yantian* ostas, AAE norādītās ostas ir *Jebel Ali* and Dubaja.

17 Piemēram, *Richman, Manchester, Marble, Gold Mount, Capital*.

Krievija, Ukraina un – arvien vairāk – Baltkrievija. Krievijas (un arī AAE) gadījumā lielākā daļa konfiscēto izstrādājumu ir autentiski. Tas nozīmē, ka tie ir ražoti likumīgi, taču tādā apjomā, kas krietni pārsniedz vietējo pieprasījumu valstīs, kur tie ir ražoti. Neatkarīgi no tā, vai to izcelsmes valstī par šiem izstrādājumiem ir nomaksāti nodokļi, tie pēc tam kontrabandas ceļā tiek ievesti ES. *Frontex* veiktā analīze apstiprina, ka cigarešu kontrabanda ir viena no lielākajām problēmām, kas skar ES austrumu robežu, un vedina domāt, ka būtisks kontrabandas apmērs nāk no Rietumbalkānu valstīm. Tā arī vedina domāt, ka cigarešu kontrabanda būtiski ietekmē robežas iestāžu darbu pie austrumu sauszemes robežas, tostarp pie sauszemes robežas ar Turciju un Rietumbalkānu valstīm[18].

Kontrabandistu darbības metodes ir stipri dažādas. Preces tiek ievestas ar pārvadājumu konteineriem, sauszemes transportlīdzekļiem (smagkravas automobiļiem, autofurgoniem, vieglajiem automobiļiem), jūras vai upju transportlīdzekļiem, vilcieniem, kā arī gaisa transportu un nosūtot pa pastu. Svarīgākā darbības metode joprojām ir tabakas izstrādājumu ievešana, tos paslēpjot pie citām precēm. Būtiska problēma robežreģionos ir vairākkārtīga kontrabanda mazos apmēros. Reizēm šāda aprite ir labi organizēta, un nelieli daudzumi tiek apvienoti lielākās kravās pirms to transportēšanas uz citām dalībvalstīm pārdošanai nelikumīgajā tirgū.

Ir uzsvērts, ka svarīga loma nelikumīgajā tirdzniecībā ir organizētajai noziedzībai, kas problēmu saasina vēl vairāk[19]. Tabakas nelikumīga tirdzniecība ir darbība, kas nes lielu peļņu un ir saistīta ar nelielu risku, tādēļ tā ir īpaši pievilcīga organizētās noziedzības grupām, kam ir iespēja legalizēt lielos ieņēmumus no nelikumīgās tirdzniecības.

2.4. Nelikumīga ražošana ES

Iespējams, ka būtisks daudzums cigarešu tiek **nelikumīgi ražotas arī ES iekšienē**. Strauji ir pieaudzis zināmo nelikumīgo ražotņu skaits – 2011. gadā dalībvalstīs tika atklātas deviņas nelikumīgas ražotnes, kuras kopā spēja saražot vairāk nekā 9 miljonus cigarešu dienā. 2010. gadā tika atklātas vien piecas šādas ražotnes.

2.5. Konfiscētās markas un konfiscēšanas vietas

Konfiscēto marku vidū **pastāvīgi pieaug citu marku attiecība pret lielākajām markām[20]**, un 2011. gadā tā sasniedza aptuveni 58 %. Pasākumi, kurus sadarbības nolīgumu ietvaros veikuši četri lielie ražotāji, piemēram, tabakas izstrādājumu izsekošana un identificēšana, klientu uzticamības pārbaude un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana, ir nepārprotami ļāvuši būtiski samazināt šo uzņēmumu izstrādājumu klātbūtni nelikumīgajos tirgos.

Dažas no **citām markām**[21], kas tika konfiscētas analizētā perioda laikā, tika konfiscētas līdzīgā apmērā kā lielākās markas, vai arī tās **uzrāda būtiskas pieauguma tendences[22]**, kas

---

18 Piemēram, skat. 2012. gada pārskatu par austrumu robežu, http://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/EB_AO.pdf.

19 Skatīt arī Eiropola veikto ES 2011. gada Organizētās noziedzības draudu novērtējumu: http://www.europol.europa.eu/publications/European_Organised_Crime_Threat_Assessment_(OCTA)/OCTA_2011.pdf, 24-25. lpp.

20 Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

21 Piemēram, *Jin Ling*.

22 Piemēram, *Fest, Richman, Gold Mount.*

skaidri liecina, ka tās ir plaši pieejamas nelikumīgajos tirgos. Dažas citas markas[23] būtiskā apmērā tiek ražotas ES iekšienē.

Konfiscēšanas vietas / transporta veida analīze liecina, ka **lielākā daļa joprojām tiek konfiscēta jūras ostās**, taču ir pieaugusi konfiscēšana iekšzemē – gan konfiskāciju skaita, gan konfiscēto daudzumu ziņā.

2. attēls. Konfiscēšanas vietu veidi

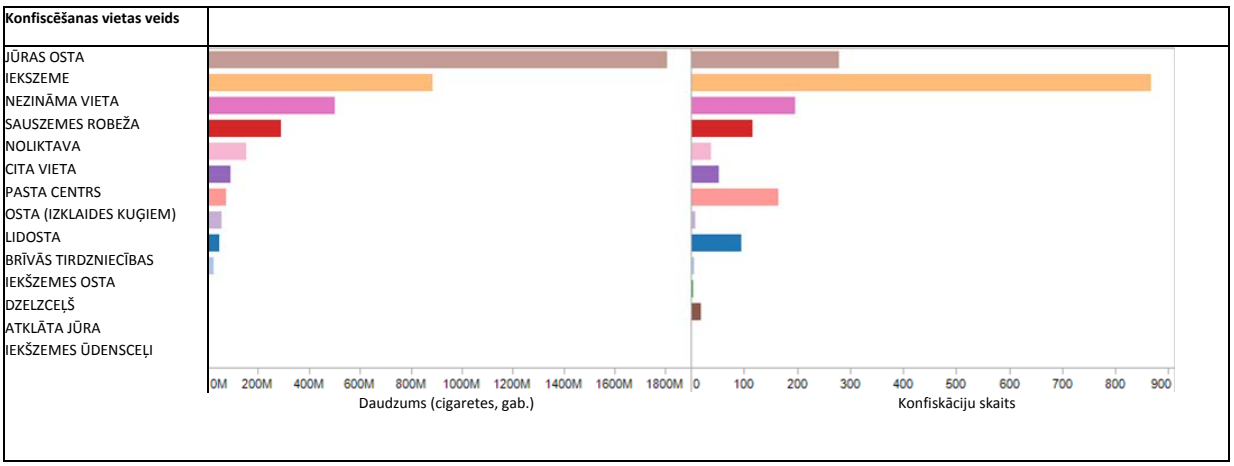

3. NELIKUMĪGO TIRDZNIECĪBU VEICINOŠIE FAKTORI

Tabakas izstrādājumu tirdzniecība ir sarežģīts process, jo ir piemērojami daudzi dažādi noteikumi un prasības (piemēram, dažādi noteikumi nodokļu jomā). Likumīgās tirdzniecības jomā nepieciešams piemērot gan ES standarta procedūras muitas jomā, gan sarežģītas valstu nodokļu procedūras attiecībā uz klasificēšanu, novērtēšanu un pareizu nodokļu likmju piemērošanu. Tas sarežģī arī rīcību pret nelikumīgo tirdzniecību (attiecībā uz tās stimuliem, šķēršļiem un kontroli).

Cigarešu nelikumīgu tirdzniecību **veicina pamatā četri iemesli**:

(1) lieli stimuli un būtiskas nepilnības;

(2) piegādes ķēdes kontroles pasākumi nav pienācīgi samēroti ar draudu apmēru;

(3) tiesībaizsardzības iestādes saskaras ar vispārīgām un specifiskām problēmām;

(4) mazi šķēršļi – sankcijas ir nelielas.

Lai stratēģija cigarešu kontrabandas apkarošanas jomā būtu sekmīga, tajā vienlaicīgi jāpievēršas gan stimuliem un šķēršļiem, gan kontroles faktoriem.

[23] Piemēram, *Raquel, Gold Classic.*

3.1. Stimuli ir lieli un nepilnības – būtiskas

Tabakas izstrādājumiem kopumā ES piemēro augstas nodokļu likmes. Ievedmuitas nodokļi ir augsti – robežās no 40 līdz 58 %[24]. Kopējais piemērojamais nodoklis (ieskaitot PVN) ir robežās no 70,12 % no mazumtirdzniecības cenas, kurā iekļauts nodoklis, *(TIRSP)* vidējās svērtās cenas *(WAP)* cigaretēm Luksemburgā līdz 88,97 % Apvienotajā Karalistē.

Tā kā daudzi no šiem faktoriem atšķiras valstu vidū, **atšķirības** tabakas izstrādājumu **cenās** (ko maksā gala patērētājs) gan ES iekšienē, gan salīdzinājumā ar tās kaimiņvalstīm, ir būtiskas. Cigarešu akcīzes nodokļu jomā starpība starp dalībvalstīm, kurās ir mazākais nodoklis, un tām, kurās tas ir lielākais, sasniedz EUR 206,41 uz 1000 cigaretēm – vairāk nekā četri euro uz 20 cigarešu paciņu – kas rada lielu pieprasījumu un stimulu arī nelikumīgai izplatīšanai starp dažādām nodokļu jurisdikcijām ES iekšienē. Līdzīgas atšķirības akcīzes nodokļu likmēs ir arī citiem tabakas izstrādājumiem.

Lai arī cenu atšķirības starp ES valstīm ir samazinājušās, cenas valstīs pie austrumu robežas joprojām ir pat astoņas reizes zemākas. Būtiskās atšķirības mazumtirdzniecības cenās, iekļaujot nodokļus, ir radījušas tīri nodokļu izraisītus apstākļus pārrobežu pirkšanai, kā arī kontrabandai un krāpšanai. Pārrobežu iepirkšanās ir likumīga, un tā ir viena no iekšējā tirgus priekšrocībām, ja vien fiziskas personas izstrādājumus iegādājas privātam patēriņam. Tomēr robežšķirtne ar „kontrabandu" ES iekšienē ir šaura, jo personas pērk tabaku citās dalībvalstīs it kā personīgam patēriņam, taču patiesībā to pārdod, nemaksājot akcīzes nodokli patēriņa dalībvalstī.

Akcīzes nodokļu atšķirības ar kaimiņos esošām trešām valstīm ir vēl ievērojami lielākas.

Stimulus nelikumīgām darbībām rada arī **piemērojamo noteikumu sarežģītība**. ES kontekstā īpaši sarežģīti ir nodokļu jomas tiesību akti attiecībā uz tabakas precēm, īpaši tādēļ, ka daudzi no tiem ir valsts līmeņa. Stipri sarežģīta joprojām ir ar akcīzes nodokli apliekamo tabakas izstrādājumu definīcija, attiecībā uz dažiem produktiem arvien pieaug arī klasifikācijas un definīciju problēmas[25]. Turklāt pastāv „pelēkās zonas"[26] un nepilnības starp tabakas (un arī alkohola) un tās izstrādājumu kontrabandu un likumīgu ievešanu attiecībā uz atļautajiem daudzumiem, ko var ievest ceļotāji, gan ieceļojot no trešām valstīm, gan ceļojot ES iekšienē.

Pašlaik nav pietiekami arī pasākumi nolūkā ierobežot tabakas izstrādājumu lielu / pārmērīgu apjomu laišanu patēriņa tirgū tieši pirms nodokļu paaugstināšanas. Veidojot pārmērīgus krājumus, kurus izlaiž patēriņam pirms nodokļa paaugstināšanas, notiek būtiska izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un tiek samazināti dalībvalstu ieņēmumi.

Vispārīgākā kontekstā tabakas izstrādājumu (un to izcelsmes) identifikācija un klasifikācija var būt sarežģīta, un tai nepieciešams īpašs aprīkojums vai laboratoriska analīze.

---

24 Tabakas izstrādājumiem ir piemērojamas aptuveni 200 dažādas preferenciālās un nepreferenciālās nodevas.

25 Piemēram, jēltabaku, cigarellām (tādam markām kā *Next, Partner, Braniff, Skjold* utt.),), *DIET* tabaku (ar oglekļa dioksīdu ķīmiski apstrādātu tabaku), ūdenspīpju tabaku utt.

26 Šīs „pelēkās zonas" pamatā attiecas uz terminu „ceļotāji" un „reizēm ieceļojot ES no trešām valstīm" definīciju.

Šie trūkumi un nepilnības ir būtisks ekonomisks stimuls kontrabandai un citiem nelikumīgas tirdzniecības veidiem.

3.2. Piegādes ķēdes kontroles pasākumi neatbilst draudiem

Ņemot vērā noziedznieku nepārprotamo motivāciju iesaistīties nelikumīgā tirdzniecībā, tabakas piegādes ķēžu kontroles pasākumi, kurus veic vai nu iestādes vai paši komersanti, lielā mērā nav pietiekami.

Izņemot esošos nolīgumus ar lielākajiem ražotājiem, līdz šim nav tiesisku pasākumu ES līmenī, kas uzliktu tabakas piegādes ķēdē iesaistītajiem ekonomikas dalībniekiem pienākumu savu darbību laikā veikt uzticamības pārbaudi[27]. Šajā posmā ražotājiem vai importētajiem nepastāv arī vispārīgs juridisks pienākums uzraudzīt cigarešu un citu tabakas izstrādājumu apriti to piegādes ķēdē (izsekošana). Nepastāvot šādiem pasākumiem, iestādēm ir ļoti grūti (pat neiespējami) noteikt, kurā brīdī izstrādājums tika novirzīts nelikumīgai tirdzniecībai (identificēšana).

Ņemot vērā iepriekš izklāstīto tendenču un stimulu kontekstu, pašreizējās prasības ekonomikas dalībniekiem veikt piegādes ķēžu kontroli, ir nepārprotami jāuzskata par nepietiekamām, neraugoties uz dažiem panākumiem saistībā ar lielāko marku kontrabandu.

3.3. Tiesībaizsardzības iestāžu uzdevumi

Tiesībaizsardzības ziņā galvenie procesa dalībnieki cīņā pret kontrabandu no trešām valstīm ir muitas un nodokļu iestādes. Sava loma ir arī robežsardzei un policijai. Policija un nodokļu iestādes – un dažās dalībvalstīs arī muitas iestādes – ir galvenie procesa dalībnieki cīņā pret nelikumīgu ražošanu un izplatīšanu ES. Visas iesaistītās iestādes (muita, nodokļu iestādes, policija vai robežsardze) saskaras ar ievērojamu skaitu grūtību. Dažas no tām ir vispārīgas (piemēram, problēmas saistībā ar datu apmaiņu, riska pārvaldību un mērķu noteikšanu), bet dažas konkrēti attiecas uz tabakas nelikumīgu tirdzniecību. Turklāt ne vienmēr pastāv sadarbības mehānismi starp iestādēm un ES struktūrām, kas ļautu īstenot to efektīvu sadarbību, un tas traucē darbībai kopumā.

3.3.1. Muitas un nodokļu iestādes

Muitas iestādes izmanto savus darbiniekus, IT sistēmas un kontroles procedūras un aprīkojumu, lai atklātu, kas uzņem preču, tostarp īpaši tabakas izstrādājumu, nelikumīgos starptautiskos sūtījumus. Tā kā ES muitas iestādes iekļaujas muitas savienībā un tām ir kopīgs juridiskais pamats, tās ir cieši saistītas tīklā, koplietojot IT, veidojot kopīgas ekspertu grupas un veicot ierēdņu apmaiņu[28]. Arī ES nodokļu iestādes ir dažādos veidos iesaistītas administratīvajā sadarbībā, lai apkarotu krāpšanu nodokļu jomā un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas visā ES. Iestāžu sadarbību šajā sakarā atbalsta Komisijas pārvaldītais IT sistēmu

---

27 Piemēram, klientu identifikācijas prasības; prasības uzraudzīt tirdzniecību, lai nodrošinātu, ka daudzumi ir samērīgi ar pieprasījumu paredzētajā tirgū, ziņojot iestādēm par visām pazīmēm, kas liecina, ka klients ir iesaistīts nelikumīgās darbībās.

28 Muitas sadarbība / savstarpēja palīdzība, pamatojoties uz Regulu 515/1997; IT infrastruktūra: *AFIS* (Informācijas sistēmas krāpšanas novēršanai) un *MAB* (Savstarpējās palīdzības brokeris); *CIS* (Muitas informācijas sistēma).

un tīklu saimnieks[29]. Šī sadarbība ietver ne vien informācijas apmaiņu par risku[30], bet arī Eiropas tīklus, kuru mērķis ir kontrolēt to preču apriti, attiecībā uz kurām ir atlikta muitas nodevu un citu nodokļu piemērošana.[31]Tomēr, gan muitas, gan nodokļu iestādes saskaras ar vairākām grūtībām cīņā pret tabakas nelikumīgu tirdzniecību gan ārpus ES, gan tās iekšienē.

3.3.1.1. Riska pārvaldība

Muitas iestādes pēdējo gadu laikā ir izstrādājušas kopīgu satvaru riska pārvaldībai saistībā ar preču apriti komerciālās piegādes ķēžu ietvaros, šķērsojot ES ārējās robežas. Kā nesen tika uzsvērts Paziņojumā par muitas riska pārvaldību un piegādes ķēdes drošību[32], ES muitas iestādes saskaras ar vairākām problēmām saistībā ar efektīvas riska pārvaldības īstenošanu. Tās ir saistītas ar datu kvalitāti, pieejamību un apmaiņu, kas ir pamatā efektīvai riska pārvaldībai, kontrolei un izmeklēšanas darbībām.

Paziņojumā ir konstatētas konkrētas problēmas saistībā ar komersantu sniegtiem datiem, kurus izmanto riska analīzes veikšanai, ES muitas iestāžu spējām izmantot riska informāciju un veikt tās apmaiņu savā starpā un ar citām iestādēm, kā arī nepieciešamība uzlabot sadarbību un datu un analīzes apmaiņu gan ar komersantiem, gan starptautiskiem partneriem. Ir ierosināti priekšlikumi turpmākiem pasākumiem, kā uzlabot muitas spējas pārvaldīt piegādes ķēdes riskus attiecībā uz visām precēm, tostarp, lielāka konverģence attiecībā uz to, kā muita izmanto informāciju, datu avotus, līdzekļus un metodes, lai noteiktu riskus un veiktu komerciālās piegādes ķēdes aprites analīzi. Īstenošanai būs arī būtiska ietekme uz ES muitas spējām apkarot tabakas kontrabandas problēmu.

3.3.1.2. Kontroles metodes, ekipējums, apmācība un IT līdzekļi

Konkrētu kontrabandas veidu, piemēram, nelikumīgas tabakas paslēpšanu likumīgā kravā vai (pasažieru vai komerciālā) transporta līdzekļos, kontrolēšanu apgrūtina arī tas, ka trūkst pienācīga kontroles aprīkojuma, piemēram, skeneru un meklētājsuņu. Ne visu dalībvalstu rīcībā ir šāds aprīkojums pietiekamā apmērā, lai varētu aizsargāt to ārējās robežas. Valstu efektivitāti cīņā pret kontrabandu var ietekmēt arī amatpersonu informētības un apmācības līmenis un kvalitāte.

Iekšējā tirgū, cigarešu kontrabandas apkarošanai ir nepieciešami valstu iekšzemes meklēšanas grupu tīkli, kuru nolūks ir pārtraukt un izjaukt nelikumīgās tabakas piegādi un izplatīšanu mazumtirdzniecībā, darbavietās un privāti. Tas ietver mobilu kontroles vienību izveidi (otrās

---

29 Piemēram, *CRMS* (Muitas riska pārvaldības sistēma) / *RIF* (riska informācijas veidlapa) – 13. pants Padomes Regulā (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, OV L 302, 19.10.1992., *1.–50. lpp*, un 4.g pants Komisijas Regulā (EEK) Nr. 2454/93, ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, OV L 253, 11.10.1993., 1–766. lpp, *NCTS* (Jaunā datorizētā tranzīta sistēma) – 353. pants Komisijas Regulā Nr 2454/93, *EMCS* (Akcīzes preču aprites un kontroles sistēma) – Komisijas Regula (EK) Nr. 684/2009 (2009. gada 24. jūlijs), ar ko īsteno Padomes Direktīvu 2008/118/EK attiecībā uz datorizētām procedūrām akcīzes preču pārvietošanai atliktās nodokļa maksāšanas režīmā, OV L 197, 29.7.2009., 24.–64. lpp., *VIES* (PVN informācijas apmaiņas sistēma) – Padomes Regula (ES) Nr. 904/2010 (2010. gada 7. oktobris) par administratīvu sadarbību un krāpšanas apkarošanu pievienotās vērtības nodokļa jomā, OV L 268, 12.10.2010., 1.–18. lpp., *VIESCLO* (Centrālais koordinācijas birojs netiešo nodokļu jomā).

30 *CRMS/RIF*.

31 *NCTS.*

32 COM (2012) 793, 8.1.2013.

līnijas kontrole) un kontroles veikšanu arī iekšzemes kontrolpunktos un tirgos. Ne visas dalībvalstis ir īstenojušas šo praksi.

Lai arī pastāv vairāki īpaši IT līdzekļi, ar ko ES līmenī sniedz atbalstu cīņai pret cigarešu nelikumīgu tirdzniecību, pieejamā informācija arī liecina, ka esošo IT sistēmu potenciāls pašlaik netiek izmantots pilnībā. Piemēram, jaunais *CIGINFO* ziņošanas modulis Informācijas sistēmā krāpšanas novēršanai *(AFIS)* nepārprotami liecina par uzlabojumiem, tomēr, neraugoties uz centieniem racionalizēt un vienkāršot to, kā dalībvalstis ziņo par konfiskācijām, daži informācijas veidi sistemātiski trūkst vai tiek sniegti nepilnīgi. Arī informācija attiecībā uz tabakas izstrādājumu apriti *(NCTS, EMCS)* vēl netiek izmantota pilnībā jaunajās tehnoloģijās, piemēram, datu analītikā.

3.3.2. Citas tiesībaizsardzības iestādes

Arī policijas un robežsardzes iestādēm ir sava loma cīņā pret tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības dažādiem veidiem. Par ārējo robežu aizsardzību ir atbildīgas dalībvalstis, pamatojoties uz kopīgu Eiropas noteikumu un procedūru kopumu. Tām ir būtiska loma to tabakas izstrādājumu atklāšanā, kuri tiek nelikumīgi pārvadāti pār ES zaļo robežu. Cīņā pret pārrobežu noziedzību dalībvalstu iestādēm palīdz *FRONTEX*[33]. *FRONTEX* veic riska analīzi, koordinē operatīvo sadarbību starp dalībvalstīm un izstrādā un ekspluatē informācijas sistēmas, kas cita starpā ļauj veikt informācijas apmaiņu.

Tā kā cīņa pret tabakas izstrādājumu nelikumīgu tirdzniecību pirmām kārtām ir muitas uzdevums, policijas iestāžu loma dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga. Tomēr policijai ir būtiska loma cīņā pret organizēto noziedzību un ar to saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem, piemēram, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Eiropas Policijas birojs (Eiropols) sniedz atbalstu dalībvalstu policijas iestādēm cīņā pret smago noziedzību un īpaši tabakas izstrādājumu nelikumīgu ražošanu un izplatīšanu ES, tostarp organizētu krāpšanu PVN jomā. *EUROJUST*[34] sniedz atbalstu sadarbībai starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm, lai padarītu efektīvāku smago noziegumu izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības par tiem.

3.3.3. Sadarbība starp iestādēm un ES procesu dalībniekiem

Efektīvai politikai nolūkā cīnīties pret tabakas izstrādājumu nelikumīgu tirdzniecību nepieciešama mērķtiecīga sadarbība starp valstu tiesībaizsardzības un izmeklēšanas iestādēm. Sekmīga ir izrādījusies īpašu darba grupu veidošana, iekļaujot muitas un finanšu inspektorus, policiju, kā arī visas citas tiesībaizsardzības aģentūras. Tomēr tā nav Eiropas Savienībā plaši izplatīta prakse.

Arī ES līmenī nepieciešams uzlabot izlūkdatu un informācijas apmaiņu starp ES struktūrām, kas ir iesaistītas cīņā pret muitas krāpšanu, organizēto noziedzību un pārrobežu noziedzību (*OLAF*, Eiropols, *EUROJUST* un *FRONTEX*).

---

33 Padomes Regula (EK) Nr. 2007/2004 (2004. gada 26. oktobris), ar ko izveido Eiropas Aģentūru operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām (OV L 349, 25.11.2004., 1. lpp.).

34 Padomes 2002. gada 28. februāra Lēmums 2002/187/TI (OV L 63, 6.3.2002., 1. lpp.).

3.3.4. Korupcija

Visbeidzot, vairāki pētījumi[35] un OLAF lietas liecina, ka efektīvai cīņai pret nelikumīgu tirdzniecību traucē korupcija tiesībaizsardzības iestādēs, īpaši gadījumos, kad korupcija skar muitas iestādes[36]. Ierēdņu uzpirkšana faktiski joprojām ir viena no galvenajām metodēm, ko izmanto kontrabandisti savu nelikumīgo darbību piesegšanai.

3.3.5. Starptautiska sadarbība ar trešo valstu iestādēm

Būtisks problēmas aspekts ir tas, ka nelikumīgā tirdzniecība ir starptautiska. Informācijai par riskiem, tendencēm, draudiem, jo īpaši izmeklēšanu kontekstā, nepieciešama informācijas apmaiņa un sadarbība ar izcelsmes un tranzīta valstu iestādēm. ES sadarbība ar trešām valstīm ir krietni atšķirīga gan apmēra, gan kvalitātes ziņā, un reizēm tā ir ļoti sarežģīta. Pateicoties kopīgiem pūliņiem, pēdējo divu gadu laikā ir uzlabojusies sadarbība ar Ukrainu un Moldovu, taču situācija Baltkrievijas sakarā ir pretēja. Operatīvā sadarbība ar Krieviju, Ķīnu un Malaiziju ir laba, tomēr joprojām būtiskas problēmas rada nelikumīgās tirdzniecības apmērs, kuras izcelsme ir no šīm valstīm. Singapūra un AAE neveic operatīvo sadarbību pietiekamā apmērā attiecībā uz brīvajām zonām šajās valstīs. Būtiska problēma izcelsmes un tranzīta valstīs ārpus ES ir arī korupcija tiesībaizsardzības iestādēs.

3.4. Mazi šķēršļi – dalībvalstu noteiktās sankcijas ir samērā nelielas

Stimuli nelikumīgai tirdzniecībai ir acīmredzami un tās rezultātā gūtā peļņa – milzīga, toties riski, ar kādiem kontrabandisti saskaras ES un vēl jo vairāk citviet[37], ir samērā nelieli. Par cigarešu kontrabandu paredzētās sankcijas dažādās dalībvalstīs ir krietni atšķirīgas. Atšķiras gan pieeja sankciju noteikšanai (administratīvās vai kriminālsankcijas), kā arī to sodu smagumam. Vienā dalībvalstī maksimālais sods par smagākajiem šāda veida nodarījumiem var būt brīvības atņemšana uz laiku līdz vienam gadam, bet citās izdarītājiem sods var būt līdz pat desmit gadiem. Tāpat būtiski atšķiras naudassodu apmērs. Sankciju lielās atšķirības dod kontrabandistiem iespēju izraudzīties tādas ievešanas vietas ES, kurās ir paredzētas vismazākās sankcijas.

4. PERSPEKTĪVAS

Ir ierosinātas darbības visu problēmas aspektu risināšanai. Tomēr, lai īpaši ņemtu vērā nelielos resursus, uzsvars tiek likts uz tiem pasākumiem, ar kuriem rezultātu varētu sasniegt tūlīt, piemēram, piegādes ķēžu drošības uzlabošana un tiesībaizsardzības nostiprināšana. Ar

---

35 Piemēram, *Study on Anti-corruption measures in EU border control, Gounev, Philip/Dzhekova, Rositsa/Bezlov, Tihomir, 2012,* http://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/Research/Study_on_anticorruption_measures_in_EU_border_control.pdf; *Integrated Report on Pricing Policies and Tobacco Control, Study carried out for the European Commission under the Seventh Framework Programme), Currie, Townsend, Leon Roux, Godfrey, Gallus, Gilmore, Levy, Nguyen, Rosenqvist, Clancy, 2012.*

36 *Final report of the Study on Examining the links between organised Crime and Corruption, by Philip Gounev and Tihomir Bezlov, Centre for the Study of Democracy,* 2010., 96.-97. lpp., http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/doc_centre/crime/docs/study_on_links_between_organised_crime_and_corruption_en.pdf.

37 Bažas rada tas, ka dažas kaimiņvalstis nesen ir atcēlušas kriminālatbildības piemērošanu cigarešu kontrabandai.

turpmāk minētajiem pasākumiem saistītās darbības ir uzskaitītas rīcības plānā, kas ir pievienots šim paziņojumam.

4.1. Pasākumi stimulu mazināšanai

Pašlaik akcīzes nodokļi ES iekšienē, nemaz nerunājot par kaimiņvalstīm, tiek saskaņoti ierobežotā apmērā. Tomēr, ja šīs idejas īstenošanai ES iekšienē un jo īpaši attiecībās ar austrumu kaimiņiem nepieciešams ilgāks laiks, tūlīt un īstermiņā var veikt citus pasākumus, ar kuriem tiktu mazināti stimuli un nepilnības.

Piemēram, varētu panākt lielāku vienkāršību, **ar akcīzes nodokli apliekamās tabakas definīciju**, kas joprojām ir krietni sarežģīta, saskaņojot ar muitas definīcijām. Ar akcīzes nodokli apliekamo izstrādājumu precīza definēšana, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, ir priekšnoteikums administratīvā sloga mazināšanai gan komersantiem, gan nodokļu iestādēm, līdz ar to mazinot nepilnības un panākot labāku saskanību ar tiesību aktiem akcīzes jomā.

Attiecībā uz **„pelēko zonu" starp kontrabandu un likumīgu ievešanu**, ko veic ceļotāji, Komisija apsver tehnisku norādījumu izstrādāšanu, lai sniegtu atbalstu dalībvalstīm objektīvu kritēriju izmantošanā, nosakot maksimālos atļautos daudzumus ceļotājiem.

Attiecībā uz **lielu / pārmērīgu daudzumu laišanu apgrozībā tieši pirms nodokļu palielināšanas *(forestalling)*** nepieciešams izpētīt, vai kopīgie pamatnoteikumi šajā jomā varētu ierobežot izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, vienlaikus nepieļaujot konkurences izkropļojumu starp komersantiem, kas darbojas dažādās dalībvalstīs. Pasākumi šajā jomā ir saistīti ar pierādījumiem par akcīzes nodokļu nomaksu. Uzticamiem komersantiem, kas ir noslēguši nolīgumus, nodrošinot augstākus atbilstības standartus, iespējams, vajadzētu būt iespējai izmantot ilgākus pārejas periodus, lai pierādītu akcīzes nodokļu nomaksu.

Nepieciešams **samazināt stimulus** ne vien kontrabandistiem, bet **arī patērētājiem**. Lai atturētu iedzīvotājus no nelikumīgo cigarešu un citu tabakas izstrādājumu iegādāšanās, plašāka sabiedrība būtu labāk jāinformē par nelikumīgās tirdzniecības negatīvo ietekmi, īpaši ietekmi uz valsts finansēm un organizētās noziedzības iesaisti, kā arī par to, ka nelikumīgi izstrādājumi neatbilst ES tiesību aktu normām tabakas izstrādājumu jomā, piemēram, noteikumiem par sastāvdaļām un obligāta brīdinājuma par kaitīgumu veselībai izvietošanu uz iepakojuma.

Komisija:

- izskatīs, kā vienkāršot akcīzes noteikumu piemērošanu, piemēram, izmantojot tehniskus norādījumus;

- izpētīs, kā ierobežot izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ieviešot kopīgus noteikumus t.s. *forestalling* novēršanai;

- paplašinās jau esošās mērķtiecīgās darbības, kas tiek veiktas sadarbībā ar dalībvalstīm, kas ir paudušas ieinteresētību un vēlmi, nolūkā vairot sabiedrības informētību par nelikumīgo tabakas izstrādājumu patēriņa radīto kaitējumu un ar to saistītajiem īpašajiem riskiem.

4.2. Pasākumi piegādes ķēžu drošības uzlabošanai

Kā pirmo un galveno pasākumu piegādes ķēžu drošības uzlabošanai ES un dalībvalstis ir kopīgi ieinteresētas **parakstīt, ratificēt un efektīvi īstenot *FCTC* protokolu**, tostarp pasākumus saistībā ar ražošanas aprīkojuma licencēšanu, klientu uzticamības pārbaudi un noteikumiem par brīvajām zonām ES iekšienē.

Vissvarīgāk ir tas, ka minētais protokols uzliek pusēm pienākumu izveidot visu tabakas izstrādājumu, kas ir ražoti vai importēti to teritorijā, **izsekošanas un identificēšanas sistēmu** (8. pants)[38]. Šādas sistēmas galvenais elements ir unikāli identifikācijas marķējumi, kas palīdzēs noteikt izcelsmi un vietu, kur izstrādājumi novirzīti nelikumīgai tirdzniecībai. Tas ļaus pušu (t.i. dalībvalstu un Eiropas Komisijas) kompetentajām iestādēm uzraudzīt un kontrolēt tabakas izstrādājumu apriti un to juridisko statusu un arī ietvers informācijas apmaiņu ar starptautiskiem partneriem, izmantojot Globālās informācijas apmaiņas kontaktpunktu PVO *FCTC* sekretariātā. Šāda izsekošanas un identificēšanas sistēma būtiski uzlabos piegādes ķēdes kontroli un pastiprinās esošos pasākumus, ko piemēro ar akcīzes nodokli apliekamo izstrādājumu apritei ES iekšienē (*EMCS* ES precēm vai *NCTS* ārpussavienības precēm).

Valstu izsekošanas un identificēšanas sistēmu pamatelementi būtu jānosaka ES līmenī, lai izvairītos no ES iekšējā tabakas izstrādājumu tirgus pareizas darbības traucēšanas. Tas tiktu panākts, pieņemot Komisijas nesen iesniegto priekšlikumu jaunai tabakas izstrādājumu direktīvai (TID)[39]. Lai nodrošinātu tabakas izstrādājumu pilnīgu identificējamību un pārliecinātos, ka ES tirgū ir tikai prasībām atbilstoši izstrādājumi, priekšlikumā (14. pantā) paredzēti izsekošanas un identificēšanas pasākumi attiecībā uz tabakas izstrādājumu iepakojumu visā piegādes ķēdē (izņemot mazumtirdzniecību). Priekšlikumā paredzēts, ka tabakas ražotāji ar neatkarīgām trešām personām slēdz līgumus par datu glabāšanu, lai nodrošinātu sistēmas pilnīgu pārredzamību un pieejamību dalībvalstu iestādēm un Komisijai.

Turklāt priekšlikumā ir paredzēts uz visiem tabakas izstrādājumiem izvietot drošības elementus, kam vajadzētu palīdzēt patērētājiem un iestādēm atšķirt autentiskus izstrādājumus no viltotiem.

Tādēļ Komisijas priekšlikuma jaunai tabakas izstrādājumu direktīvai 14. pantā ir ietverti noteikumi par izsekošanu un identificēšanu, kas pilnībā atbilst *FCTC* protokolam, ciktāl tas attiecas uz ES tirdzniecību ar tabakas izstrādājumiem.

---

38 Attiecībā uz cigaretēm pusēm ir pienākums prasību ieviest piecu gadu laikā no protokola spēkā stāšanās dienas, attiecībā uz citiem tabakas izstrādājumiem – desmit gadu laikā (8. panta 3. punkts).

39 COM(2012)788 *final*, 19.12.2012., priekšlikums direktīvai par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu.

Komisija ierosinās pasākumus, lai

- ES līmenī parakstītu, ratificētu un īstenotu *FCTC* protokolu;

- nodrošinātu saskanību ar protokola noteikumiem, ciktāl tas attiecas uz jautājumiem, kas ir ES kompetencē.

Eiropas Parlamentam un Padomei būtu cik iespējams drīz jāpieņem Komisijas priekšlikums jaunai tabakas izstrādājumu direktīvai, tostarp ierosinātie pasākumi izsekošanas un identificēšanas jomā.

4.3. Pasākumi tiesībaizsardzības nostiprināšanai

4.3.1. ES tiesībaizsardzības iestāžu grūtību risināšana

4.3.1.1. Riska pārvaldība

Paziņojumā par muitas riska pārvaldību noteikto darbību īstenošana, īpaši attiecībā uz komersantu sniegto datu kvalitāti un to pieejamību un apmaiņu riska pārvaldības nolūkos, padarīs riska pārvaldības sistēmu spēcīgāku un saskanīgāku un labāk koordinētu un var uzlabot aizdomīgu darbību (tostarp darbību, kurās iesaistīti tabakas izstrādājumi) apzināšanu. **Analītiskās informācijas apmaiņa ar ES muitas iestādēm un citiem ES procesa dalībniekiem, kam ir loma** cīņā pret nelikumīgu starptautisku tirdzniecību, uzlabos operatīvo iestāžu spējas. Šī uzlabotā sistēma būtiski veicinās cīņu pret visiem nelikumīgas tirdzniecības veidiem, tostarp tabakas kontrabandu.

4.3.1.2. Operatīvie pasākumi

Austrumu robežas rīcības plāna ietvaros veiktie operatīvie pasākumi jau tagad vedina domāt, ka tiks gūti labi panākumi, un būtu jāturpina to īstenošana saskaņā ar šo stratēģiju. ES muitas riska pārvaldības sistēmas ietvaros cigarešu kontrabandas joma ir noteikta par prioritāro kontroles jomu *(PCA)* 2013. gadā nolūkā panākt intensīvāku ES mēroga kontroli, pamatojoties uz risku[40]. Papildinot *PCA*, Komisija un Rumānijas muita rīko reģionālo *JCO*, iesaistot arī Ukrainu un Moldovu. Balstoties uz šo darbību rezultātiem, tiks sniegti un īstenoti konkrēti ieteikumi, kā stiprināt sistemātiskas ES spējas identificēt un vērsties pret identificētajiem kopīgajiem riskiem cigarešu jomā. Pēc rezultātu pozitīvās galīgās analīzes var tikt ieteikts arī **rīkot turpmākas mērķtiecīgas darbības**, kas vērstas pret tabakas nelikumīgu tirdzniecību, iespējams, saistībā ar konkrētiem augsta riska faktoriem, piemēram, sūtījumiem, kas nāk no galvenajām izcelsmes valstīm, piemēram, AAE, vai no konstatētiem riska centriem.

Būtu jārisina **trūkumi kopīgajās muitas operācijās** *(JCO)*, kurus konstatējusi Padomes Muitas sadarbības jautājumu darba grupa *(CCWP)*[41], un būtu jāuzlabo informācijas apmaiņa *JCO* saistībā.

---

40 Komisijas Regula (EEK) Nr. 2454/93, 4.g – 4.j pants.

41 DOC 9947/4/11 LIMITE ENFOCUSTOMS 38 REV, 2009. gada Muitas sadarbības stratēģijas 4. rīcības plāna Projekta grupa 4.6. (Dok. 15198/09 ENFOCUSTOM 118 ENFOPOL 272).

Informāciju par nelikumīgo tabakas sūtījumu ģeogrāfisko izcelsmi var uzlabot, izmantojot dalībvalstīs konfiscēto izstrādājumu **paraugu tehnisko analīzi**.

4.3.1.3. IT līdzekļi un aprīkojums

Attiecībā uz **esošiem IT līdzekļiem, piemēram, *CIGINFO***, dalībvalstis būtu jāmudina tos izmantot pilnā apmērā. Vienlaikus Komisija paplašinās atgriezenisko saiti par konfiscēto materiālu analīzes rezultātiem. Komisija un dalībvalstu iestādes varētu apsvērt ziņojumu par konteinera statusu *(Container Status Message (CSM))* datu izmantošanu, lai noteiktu aizdomīgus sūtījumus saistībā ar cigarešu kontrabandu. Tiks izskatītas arī iespējas efektīvāk izmantot citu aprīkojumu, piemēram, **reģistrācijas zīmju un konteineru kodu noteikšanas automatizētā līdzekļa** infrastruktūru (veicot tās informācijas apmaiņu, kas ar šā līdzekļa starpniecību iegūta reģionālā vai ES līmenī).

Būtu jāapsver iespēja izmantot *ATIS*[42], lai apkopotu tendences, balstoties uz datu analītiku, sniedzot atbalstu dalībvalstīm saistībā ar rīcību operatīvo risku novēršanai. Varētu paredzēt arī līdzīgu pasākumu, balstoties uz *EMCS* transakcijām.

Atbalstu **muitas modernizēšanai**, tostarp aptverot infrastruktūru un aprīkojumu, turpmāk, iespējams, varētu labāk sniegt no ES struktūrfondiem, ja ES dalībvalstis attiecīgi apzinātu un noteiktu prioritātes savai finansējuma daļai.

4.3.1.4. Sadarbība starp ES iestādēm

Papildus īpašām darbībām, kuru mērķis ir uzlabot riska informācijas apmaiņu un vairāk izmantot piegādes ķēdes datus, izstrādājot kopīgus riska pārvaldības līdzekļus un metodes ES līmenī, kā noteikts Paziņojumā par riska pārvaldību, plānotajai Eiropas biroja krāpšanas apkarošanai *(OLAF)* reformai būtu jāpaver ceļš uz pastiprinātu sadarbību starp *OLAF*, Eiropolu, *EUROJUST* un *FRONTEX* saistībā ar izmeklēšanām[43]. Panāktā vienošanās vēl ir jāformulē oficiāli. Priekšlikums Eiropola reformai[44] ir arī pavēris ceļu pastiprinātai informācijas apmaiņai saistībā ar izmeklēšanām.

Informācijas un izlūkdatu apmaiņa starp dažādām iestādēm, kas ir iesaistītas ārējo robežu aizsardzībā, veicina šā konkrētā pārrobežu noziedzības veida novēršanu un cīņu pret to. Tādēļ ir svarīgi, lai *OLAF* un *FRONTEX* veiktu izlūkdatu apmaiņu *EUROSUR* sistēmas ietvaros ES līmenī un muitas iestādes piedalītos un dotu pienesumu *EUROSUR*[45] sistēmā valsts līmenī.

4.3.1.5. Īpašas problemātiskās jomas

Īpašā un akūtā problēma saistībā ar **Grieķiju** kā būtisku ievešanas vietu, tiks risināta Grieķijas darba grupas[46] kontekstā un saistībā ar tehnisko palīdzību, kas tiek sniegta Publisko ieņēmumu ģenerālsekretariāta reformai.

---

42 Tranzīta informācijas sistēma krāpšanas apkarošanai ir *AFIS* lietotne ,skat. 28. zemsvītras piezīmi.

43 COM(2011) 135 galīgā redakcija.

44 COM(2013) 173 *final.*

45 Komisijas dienestu darba dokuments *Determining the technical and operational framework of the European Border Surveillance System (EUROSUR) and the action to be taken for its establishment* (SEC(2011)145 galīgā redakcija).

46 Šeit būtu jāiekļauj papildu muitas aprīkojuma finansējums saskaņā ar *Hercule II* un *III* un sadarbība ar Grieķijas valsts iestādēm nolūkā apzināt un novērst trūkumus kontrolē.

Komisija:

- organizēs turpmākas mērķtiecīgas darbības ES iekšienē un / vai ar trešām valstīm, izmantojot vispiemērotākos esošos līdzekļus, piemēram, *PCA*, reģionālās un / vai starptautiskās *JCO*;

- risinās kopīgajās muitas operācijās konstatētos trūkumus;

- turpinās darbu pie zinātniskās pētniecības un analītiskajām metodēm cīņā pret nelikumīgu tabakas tirdzniecību;

- sniegs dalībvalstīm plašāku atgriezenisko saiti attiecībā uz konfiscēto materiālu analīzi;

- ierosinās pasākumus ar reģistrācijas zīmju un konteineru kodu noteikšanas automatizēto līdzekli iegūtās informācijas savstarpējai sasaistei un vākšanai centrālā līmenī, lai informācija kļūtu pieejama citām dalībvalstīm;

- sniegs papildu palīdzību dalībvalstu muitas iestādēm, lai noteiktu pašlaik pieejamās un turpmākās programmas ES muitas atbalstam un modernizēšanai attiecībā uz muitas infrastruktūru, aprīkojumu (tostarp, muitas laboratorijās), sistēmām un pakalpojumiem;

- veicinās pieejamību saistībā ar to, kā dalībvalstis izmanto esošos un turpmākos finansēšanas instrumentus un programmas;

- ar piemērotu darbību Grieķijas darba grupas kontekstā risinās konkrētās Grieķijas problēmas.

Komisijai un dalībvalstīm būtu:

- pamatojoties uz *PCA* rezultātiem, jāsniedz un jāīsteno ieteikumi, kā stiprināt ES spējas identificēt cigarešu kontrabandu.

Eiropas Parlamentam un Padomei būtu jāpieņem:

- iesniegtā pārskatītā *OLAF* regula – cik drīz iespējams;

- Komisijas priekšlikums Eiropola reformai;

Dalībvalstīm būtu jāuzlabo ziņošana *CIGINFO*.

4.3.1.6. Zinātības un labākās prakses apmaiņa

Kā vispārīgu pasākumu ir būtiski **optimāli izmantot un koordinēt pieejamos resursus** gan valstu, gan ES līmenī, lai stiprinātu tiesībaizsardzības spējas un kapacitāti. Īpaši starptautiskās cigarešu kontrabandas jomā, valsts stratēģiju sekmīga īstenošana ir veicinājusi nelikumīgās tirdzniecības samazināšanos vairākās ES valstīs.

Pieredzes un zinātības apmaiņa var radīt būtisku sinerģiju un ļaut noteikt jaunākās un iedarbīgākās tehnoloģijas un metodes gan novēršanas, gan atklāšanas nolūkos. Šāda zinātības apmaiņa, kā arī turpmāka resursu apvienošana ir pamatmērķi turpmākajās Muitas un

FISCALIS 2020 programmās[47]. Tiem atbalstu daļēji var sniegt arī cīņas pret krāpšanu ietvaros, izmantojot *Hercules III* programmu. Atbalstu cīņai pret pārrobežu noziedzīgām darbībām var sniegt arī, izmantojot Iekšējās drošības fonda ietvaros izveidoto finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un kopējai vīzu politikai[48].

Valstu prakses apmaiņa cīņā pret noziedzību muitas jomā (galvenokārt kontrabandu) notiek Padomes Muitas sadarbības jautājumu darba grupā. Īpaša grupa ir apņēmusies uzlabot iespējas vērsties pret smagās un organizētās noziedzības draudiem tabakas kontrabandas jomā, izmantojot jaunus sadarbības veidus un izmeklēšanas metodes[49].

Koordinētu pieeju varētu apsvērt arī attiecībā uz dažādu tiesībaizsardzības darbinieku **apmācību** par īpašajiem aspektiem, kādi piemīt tabakas izstrādājumu tirdzniecībai, kas, pat veikta likumīgi, ir ārkārtīgi sarežģīta. Konkrētus pasākumu un pieredzes apmaiņu par to, kā **vērsties pret korupciju**, varētu veikt arī ES līmenī. Šajā nolūkā Komisijai būtu jāpalīdz dalībvalstīm organizēt darbinieku apmaiņu starp kompetentajām valstu iestādēm, kuras ir iesaistītas pret kontrabandu vērstos pasākumos.

Komisija:

- kopā ar dalībvalstīm, *CEPOL* un (nākotnē) Eiropolu izstrādās īpašu apmācības moduli tiesībaizsardzības iestādēm;

- palīdzēs dalībvalstīm īstenot labākās prakses apmaiņu cīņā pret noziedzību muitas jomā un cīņā pret korupciju, tostarp sniedzot finansiālu palīdzību *Hercule* programmas ietvaros darbinieku apmaiņai.

4.3.2. Sadarbības stiprināšana ar galvenajām izcelsmes un tranzīta valstīm

Galvenajām izcelsmes un tranzīta valstīm nepieciešams veikt informācijas apmaiņu attiecībā uz cigarešu likumīgu ražošanu un izplatīšanu tajās, draudu novērtējumiem un informāciju par organizēto noziedzību, kā arī sadarbību un palīdzību konkrētās izmeklēšanās.

Šajā nolūkā ES ir labāk jāizmanto esošie sadarbības satvari ar Ķīnu, piemēram, esošais satvars, kas izveidots ar Nolīgumu par muitas sadarbību un savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās *(CCMAA)*[50], un problēma jāaktualizē to ietvaros. ES būtu arī pilnībā jāizmanto spēkā esošie un turpmākie asociācijas nolīgumi ar Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm un stabilizācijas un asociācijas nolīgumi ar Rietumbalkānu valstīm. Tādēļ šis jautājums būtu sistemātiski jāizvirza kompetento ministru sanāksmēs kaimiņattiecību politikas ietvaros, kā arī augsta līmeņa semināros par muitas sadarbību. Būtu jāveic pasākumi, lai veicinātu saskaņotu pieeju akcīzes struktūru un likmju konverģencei starp kaimiņos esošām partnervalstīm, izmantojot esošus vai jaunizveidotus daudzpusējus forumus, nolūkā līdz minimumam samazināt stimulus kontrabandai, kurus rada atšķirības starp valstīm.

---

47 COM(2012) 464 *final* un COM(2012) 465 *final.*

48 COM(2011) 750 galīgā redakcija.

49 Projekta grupa saistībā ar 5.1. darbību „Uzlabot iespējas vērsties pret smagās un organizētās noziedzības draudiem tabakas kontrabandas jomā, izmantojot jaunus sadarbības veidus un izmeklēšanas metodes".

50 OV L 375, 23.12.2004., 20. lpp.

Būtu jāturpina īstenot stratēģiskās sistēmas muitas sadarbībai ar Krieviju, Ukrainu un Moldovu, īpaši veidojot mehānismus, kuros var apspriest sadarbību nolūkā vērsties pret krāpšanu muitas jomā, tostarp iespējamās kopīgās darbības, un līdzīga sistēma būtu jāapstiprina ar Baltkrieviju. Līdz 2013. gada jūlijam būtu jāpabeidz sarunas par administratīvas sadarbības vienošanos starp *OLAF* un Ukrainas un Moldovas muitu, un būtu jāsāk sarunas ar Krieviju un Baltkrieviju.

Kaut arī nav divpusēja sadarbības satvara ar AAE, ES šī problēma ar AAE jārisina politiskā līmenī papildus ES kontroles pastiprināšanai pār sūtījumiem no AAE un mērķtiecīgu operāciju organizēšanai.

ES būtu arī jāturpina sniegt tehniskā un finansiālā palīdzība Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm, Rietumbalkāniem un Turcijai nolūkā cīnīties pret nelikumīgu tirdzniecību, tostarp korupciju muitā un citās tiesībaizsardzības iestādēs.

Arī **partnerības un sadarbības nolīgumiem ar Vjetnamu, Malaiziju un Singapūru**[51] būtu jākalpo par pamatu stiprinātai sadarbībai cīņā pret organizēto noziedzību. Pastiprinātai sadarbībai muitas lietās jāizmanto ierosinātie krāpšanas novēršanas noteikumi brīvās tirdzniecības nolīgumos (BTN). Šādi krāpšanas novēršanas noteikumi tiks sistemātiski ierosināti visos ES starptautiskajos tirdzniecības un / vai sadarbības nolīgumos.

***FCTC* protokola** stāšanās spēkā un **īstenošana** radīs jaunu dimensiju cīņā pret nelikumīgi tirdzniecību arī pasaules līmenī, pateicoties izsekošanas un identificēšanas režīmam un Globālās informācijas apmaiņas kontaktpunktam, kas izvietots PVO *FCTC* sekretariātā, kā arī pastiprinot tiesu iestāžu sadarbību kriminālllietās un savstarpējo tiesisko palīdzību tiesību jautājumos. Līdztekus pašai PVO arī PMO un Interpolam var būt svarīga loma, mudinot savus dalībniekus ratificēt un īstenot *FCTC* protokolu un veikt efektīvus pasākumus uz šā pamata.

Komisija:

- intensīvāk strādās ar Ķīnu, Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm, Krieviju, Rietumbalkāniem un Turciju muitas sadarbības un cīņas pret cigarešu kontrabandu jomā;

- izskatīs, cik lietderīgi ir nosūtīt papildu ES sadarbības koordinatorus uz būtiskām izcelsmes un tranzīta valstīm;

- ierosinās sarunu norādēs par attiecīgiem starptautiskiem nolīgumiem sistemātiski iekļaut attiecīgus krāpšanas novēršanas noteikumus;

- veicinās *FCTC* protokola parakstīšanu, ratificēšanu un īstenošanu, īpaši galvenajās izcelsmes valstīs, cita starpā cieši sadarbojoties ar PMO un pastiprinot sadarbību ar Interpolu un sniedzot finansiālu atbalstu un tehnisko palīdzību PVO *FCTC* sekretariātam un ārpussavienības valstīm.

[51] PSN ar Vjetnamu tika parakstīts 2012. gada jūnijā, sarunās ar Singapūru un Malaiziju ir gūti labi panākumi. Sarunas par BTN ar Singapūru tika noslēgtas 2012. gada decembrī. Sarunas par BTN ar citam valstīm joprojam norisinās.

Komisija un Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD) sistemātiski ES līmenī vērsīs galveno izcelsmes un tranzīta valstu, īpaši AAE, uzmanību uz tabakas nelikumīgas aprites problēmu. Komisija ierosinās kopīgus rīcības plānus starp ES un galvenajām izcelsmes valstīm.

Komisija nodrošinās sadarbību ar Globālo informācijas apmaiņas kontaktpunktu PVO *FCTC* sekretariātā, un tas būtu jādara arī dalībvalstīm.

4.4. Sankciju pastiprināšana

Lai sekmīgi ierobežotu tabakas nelikumīgu tirdzniecību, visā ES nepieciešamas iedarbīgas un atturošas sankcijas, tostarp kriminālsankcijas. Komisijas uzdevumā tiks veikts ārējs pētījums par to, kādas sankcijas dalībvalstīs ir spēkā konkrēti attiecībā uz tabakas izstrādājumu nelikumīgu tirdzniecību un īpaši kontrabandu un kā tiesas tās piemēro.

Vairākas esošās, vispārīgākas iniciatīvas jau sniedz iespēju palielināt šķēršļus tabakas nelikumīgai tirdzniecībai. Pirmkārt, nesen pieņemtā PVO *FCTC* protokola noteikumi prasa līgumslēdzējām pusēm pieņemt tiesību aktus un citus pasākumus nolūkā savā tiesību sistēmā noteikt nelikumīgu rīcību sarakstu un nodrošināt, ka personām, kas tiek sauktas pie atbildības par nelikumīgu rīcību, tiek piemērotas iedarbīgas, samērīgas un atturošas kriminālsankcijas vai citas sankcijas. Pētījumā, ko paredzēts uzsākt, tiks arī uzraudzīta atbilstība *FCTC* protokolam, un, balstoties uz rezultātiem, Komisija apsvērs, vai ierosināt likumdošanas darbību.

Turklāt Komisija 2012. gada jau ir ierosinājusi pieņemt direktīvu par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (*PIF*-direktīva)[52], saskaņojot noziegumu definīcijas, minimālo un maksimālo sankciju apmērus un noilguma periodus, kas ES dalībvalstīs joprojām atšķiras. Ja dalībvalstis to atbalstīs, tas varētu veicināt centienus panākt risinājumu problēmai, ko rada dalībvalstu atšķirīgās sankcijas. Turklāt Komisija 2013. gadā ierosinās tuvināt muitas pārkāpumu un nekriminālo sankciju definīcijas.

Komisija:

- veiks ārēju pētījumu par dalībvalstīs spēkā esošajām sankcijām, kura mērķis būs arī novērtēt *FCTC* protokola transponēšanu;

- iesniegs priekšlikumu tuvināt muitas pārkāpumu un nekriminālu sankciju definīcijas.

5. SECINĀJUMI

Tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanai nepieciešama gan politiskā apņemšanās, gan konkrētas darbības nolūkā aizsargāt ES un dalībvalstu finansiālās intereses, cīnīties pret pārrobežu noziedzību un aizsargāt iedzīvotājus no precēm, kas neatbilst tiesību aktiem tabakas kontroles jomā.

Daži pasākumi un iniciatīvas ir pieņemtas un pašlaik tiek īstenotas. Citi tiek gatavoti, bet vēl citus nepieciešams stiprināt. Pirmām kārtām jāņem vērā tas, ka tabakas kontrabanda ir

[52] COM(2012) 363 *final*, 2012/0193 (COD), priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības.

sarežģīta un globāla problēma. Lai panāktu efektīvus rezultātus, to nepieciešams risināt visaptveroši, gan no ģeogrāfiskā viedokļa, gan attiecībā uz noteikumiem, resursiem un procedūrām, pievēršoties pieprasījumam, piedāvājumam, kontrolei un tiesībaizsardzībai.

Īstenojot šajā paziņojumā izklāstīto stratēģiju un ar to saistītos pasākumus un darbības, kas izklāstītas pievienotajā rīcības plānā, tiktu risinātas konstatētās problēmas un iemesli un tādējādi būtiski pastiprināta cīņa pret nelikumīgo tirdzniecību ES un atbalstīta esošo pasākumu un politikas virzienu īstenošana.

Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi apspriest pasākumus, kas ierosināti šajā paziņojumā un tā rīcības plānā, un sniegt atbalstu Komisijai un dalībvalstīm to īstenošanā. Komisija uzraudzīs rīcības plāna īstenošanu, kas būtu jāpabeidz līdz 2015. gada beigām, īpaši tās ietekmi uz dažādiem problēmas iemesliem, un trīs gadus pēc šā paziņojuma publicēšanas sagatavos ziņojumu.